

קוים אחדים לדמותו

***

שבה הוא מקבל את כל המעשים הנעשים — ואף אם הם נעשים שלא כדי צונו, ואף אם הם הופכים לו לא אחת את הקערה על פיה.

הוא אינו מגיע לכלל יאוש. לא המאמין האמתי אינו מתיאש לעולם. הוא יש לו — כפי ההגדרה הנפלאה של תורת-היהדות — ה ב ט ח ו נ. ובבטחון זה עשו רבים, וכן שלמים כמותו, את ההיסטוריה, ובבטחון זה עשה גם הוא את ההיסטוריה שלו.

ומכאן הסבה והמקור לחערצה זו שאנו הוגים לו. מה טוב לו למהסס ולמפקפק להלך עמב-בצד-אגודל אחרי מפסע-רגלים איתן כזה שלו! ומה טוב לדעת, שבשעה שאנו נעים-ונדים ואיננו יודעים "מה ילד יום", מהלך הוא בטוחות ונושא עמו לא רק את אשר ילד היום, אלא גם את אשר ילד כבר-המחר...

והרי הכל ברור כל-כך ופשוט: הנה שאלת הממשלה: "לא סרסור-רים מודרניים בפראקים, שבין הקהל ובין ה"פריץ", נהיה... בגאון נדרוש ונתבע!" (מדבריו ב"אספת הנבחרים" הראשונה). והנה שאלת הערבים: "אנחנו נלמד מהם, אבל גם הם מאתנו. ושלום? — בוודאי. אבל שלום בלא אמת, שתקדים לו, זה לא כלום!" (מדבריו באותה האספה).

ובשעה שהוא עומד ומדבר — וביחוד בשעות הגדולות שלו, כשהוא מתעלה בדבורו הנפלא, שיש בו מן הפשטות, המגיעה לפעמים עד לידי פרימיטיביות גמורה — אתה רואה אותו נעלה על כל הקהל הזה, שנתאסף ב"תחתית-ההר" בשעה שהוא נמצא שם, ב"הור-ההר" של מתן תורה ציונית זו, שהוא מטיף כאן עליה לפניך, מתוך יסוד-היסודות של נפש האומה, על כל חבליה במשך כל הדורות...

ובשעה שהוא יורד בגמר משאו, אתה מרגיש לא אחת, שהוא יורד אליך מן החר, וכשאחזה רואה אז את פניו קנרנות בשלהבות אלה אשר ליבן בנפשו מתוך אמונתו הראשונה והתמיכה, אתה מביט בו ומתבייש להסתכל בפניו המורדים — כי קטונת אז מאד לעומתו.

מונייה-של-השלמות, שאין לדעת מאין היא באה ובאיוו דרך היא מצטרפת מן המעשים הקטנים למרצוף זה השלם של האישיות — מעין "מוזאיקה-של-האופי, אם יתכן לומר כן.

והכל כאן הרמוני: משקל הגוף עם משקל הדבור, וביחוד משקל-האידיאה עם אותה משקל-המשימה, שבמשך ארבעים שנה של עבודה ללא-הפסק, הוא מחזיקה בידה בדין ק על אותה נקודה, שבה הרים אותה בפעם הראשונה ו"כיונה" על המקום האחד הזה ללא-זיזע: חבת-ציון; קרקע ועבודה.

וכך יש לראות אותו: מוצק ואיתן הוא נצב בעסק-נות, בידו המשקולת העתיקה של חבת-ציון, בנשמתו ההכרה הגדולה האחת, שתחיית-ישראל אמת נצחית היא, שמוכרתת להגיע לידי התגשמות במעשים — ימים — ימים באותה נקודה, שהיא יסודי-היסודות לכל אותם המעשים — שאף הם מוכרחים לבוא-הקרקע, הקרקע, ועל כך ה ת ע ק ש ולא וויתר (והיכן בכלל וויתר?), וזכה לשבץ את כתרה של האומה באותה אבן-המלואים הנפלאה — ה ע מ ק.

וראה: בתכונה מבורכת זו, שהוא רה מאז כשמש ה ע ו ל ה, לא תמצא מאומה מאותה הערפלות — ערפלי-היאוש, העוטים את הנפש בשעות-ההתפוררות — שיוצרים-פיוטנים נגועים או מבורכים בה.

ל ו ב ר ו ר ה כ ל. הוא אינו ולא היה מעולם מן המהססים. ובישעה שהוא פוסע פסיעה קדימה, אין הוא מפחד שמא מאחוריו נותרה ה ר י ק נ ו ת, ה ח ל ל מ פ ח י ד...

רק קדימה וקדימה — וברצינות ובהכרת-הערך באותם המעשים, שנראים לנו, המפוכחים, רוכבי-הערבות, קטנים כל-כך ופעוטים: דונאמים של אדמה — בשעה שאנחנו מפליגים על פני האוקייאנוס הגדול של האידיאות המופשטות, הלאומיות והבינלאומיות...

ומכיון שהכל כאן הרמוני ושלם, אתה עומד מופתע לפני הבהירות הזאת,

לא רק אצלנו, שנתחנכנו על ראשי-תיבות ועל גימטריאות, אלא גם אצלם, אצל הגוים, יש וסופרים דורשי-דשומות הם גם דורשי ש מ ו ת, ולא אחת אתה מוצא, שסופר פלוני מעיר על שמו של איזה גבור בהיסטוריה, שהנה בשמו בלבד יש איזה צליל מיוחד: נ פ ו ל י — א ו ז נ ב ו ג פ א ר ט ה — איזה "מרחב" לשתי המלים; או קארל מ א ר ט ל — צליל חותך לשם המשפחה הקצר. וסופר גרמני מפורסם, בספרו הגדול על לסינג, דורש את שמו של אותו סופר, שבקש להביא מהפכה בדי-ראמה הגרמנית, ואומר: "כשם זה בלבד, לסינג, איזה צליל של אבחת-חרב".

ואוסישקין — אם תרצו תאזינו גם כאן, בצליל האותיות, משהו מאיש-יותו. יש כאן איזו "מאסיביות" בברי-רה של האותיות: סמ"ך וש"ן וס"ף. וביחוד באותו הצליל ה ר ו ס י של שם זה, שיש בו עוד הטעמה של תוספת כבדה ו"רצינית". וכשמו כן גם ארשת-פניו וארשת-גופו — כל נוסף-הפרצופים שלו: מאסיביות ב ר ו כ ה. קומה גבוהה, אלא שאינה מתנשאה יותר מדי לרום, כאילו מתוך כוונה תחילה: מוטב לו לגוף לעמוד איתן על הקרקע. על "המרום" ועל "ההתרוממות" יש אולי לוותר לעת-עתה, אבל ברוחב, במוצק, בבטחון-שבאמת-האדמה נחומ להציב רגל שלמה, שתי רגלים — לימין ולשמאל — על מנת לתפוס מקום... וכל כמה שאפי-שר יותר... עוד יותר... עוד שעל ועוד שעל, ובלא-חשבון. מ ח ר ג ב ו א ח ש ב ו ז. ולעת-עתה: תפסת מרובה — ת פ ס ת.

ובית לו לאוסישקין בשכונת "רחבי-יה" שבירושלים — ב"רחוב הקרן-הקיימת" — שאף הוא נבנה כך והוקם ל ר ו ה ב — דוקא לרוחב — ולתפסת-עמדה במרחב, לשני העברים. וכבר העיר על כך — ואם אמנם בלעג כל-שהוא — אותו מהנדס ממשלתי ו ה ו ל י ד י שמו, בשעה שהרצה על הבנינים של ירושלים החדשה, שהנה ב י ת ו של אוסישקין — כ א ו ס י ש ק י נ... כי אמנם יש כאן משהו מאותה ההר-